

פרשת חיי שרה

גר ותושב אנכי עמכם (כג ד)

במדרש (בראשית רבה פרשה נח) דרשו חז"ל, שכך אמר להם אברהם אבינוף אם רצונכם אני "גר", ואם אינכם רוצים אני "בעל הבית", שכך אמר לי הקב"ה "לזרעך נתתי את הארץ הזאת".

את דברי המדרש הללו ביאר המגיד מדובנא במשל: לעשיר אחד היה בית מפואר בנוי לתלפיות על גבעה רמה ומשקיף על פני נוף נפלא. לימים החליט האיש לעבור דירה אל מקום אחר ואת הבית נתן במתנה לאחד ממכריו, ואף נתן לו שטר וכך כתב בו: "בית זה שיך לפלוני ובלבד שלא יהיה עז פנים". חלפו שנים והעשיר שב אל עירו ואל מקומו והתאכסן בבית שהיה פעם ביתו.

כעבור כמה שבועות פנה אליו מכרו בעל הבית החדש ואמר: בתחילה סבור הייתי כי שבת ליום או יומיים על כן הכנסתי אותך אל ביתי, אולם עכשיו שאתה מתאכסן כאן שבועות אולי תואיל בטובך ותמצא לך מקום אכסניה אחר...

מה אתך-? נדהם העשיר- והלא אני הוא כאן בעל הבית, שהרי אני בניתי את הבית אלא שנתתיו לך!

טועה אתה- השיב המקבל בעזות - את שנתת, נתתי! כיום הבית הוא שלי ואם לא תעזוב מרצון תצטרך לעזוב בעל כרחך...! הגיעו השניים אל בית הדין והרצו את טענותיהם לפני הדיינים. ציוו הדיינים להביא את שטר המתנה וראו כי נאמר שם בפירוש " בית זה שייך לפלוני ובלבד שלא יהיה עז פנים"...

אם כך - אמרו הדיינים - הבית שייך לבעליו הראשונים כי אין עזות פנים גדולה יותר ממעשהו של מקבל המתנה, ואם הוא עז פנים העיסקה בטלה ומבוטלת מעיקרה!

כן הוא גם הנמשל- אמר המגיד- הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו עליו השלום: " לזרעך נתתי את הארץ הזאת", אולם נתן הקב"ה זכות לכנענים לשבת בארץ ואמר לאברהם אבינו "ודור רביעי ישובו הנה כי לא שלם עון האמרי עד הנה", משום כך יפה טען להם רברהם אבינו ואמר: "תנו לי אחוזת קבר", אם תסכימו אני בבחינת "גר" בארץ, ואם לא תסכחמו הרי שאתם עזי פנים וכבר נשלם עון האמורי ואני הוא "בעל הבית" בארץ.

מקור: וקראת לשבת עונג